

SANASTA, KÄSITTEESTÄ JA TOTUUDESTA

RENÉ GOTHÓNI

Miten sanat, käsitteet ja totuus ymmärretään filosofisessa hermeneutiikassa, joka ankkuroi tutkimuksensa kielen ja sanojen analysoimiseen? Sana ei ole vain merkki tai nimi. Se on paljon enemmän, mutta millä tavalla? Sitä pyrin tässä esseessä selventämään.

Filosofisen hermeneutiikan juuri on muinaiskreikkalaisessa niin sanotussa *logos*-filosofiassa, eli sanan olemuksen ymmärtämisessä. Teoksessaan *Wahrheit und Methode*, Hans-Georg Gadamer (1900–2002) selvittelee oppihistoriallisella otteella olemisen ymmärtämiseen liittyvää kielellisyyttä.¹ Hänen pääteesinsä on: *Sein, das verstanden werden kann, ist Sprache*, ”Oleminen, jota voidaan ymmärtää, on kieli” (Gadamer 1986, 478).

Tähän tulokseen Gadamer päätyi analysoimalla sanojen ja käsitteiden merkityshistoriaa. Lähtökohtana oli Gottfried Wilhelm von Leibnizin ajatus, jonka mukaan ihannekielen tavoitteena tulisi olla ”järjen kieli”. Kehityksen tulisi kulkea sanoista käsitteisiin päätyäkseen lopulta käsitejärjestelmään, joka olisi jumalallisen järjen yleismaailmallinen kopio. Näin ihminen kykenisi järjellään uudelleen arvioimaan olemistaan maailmassa, niin kuin Jumala sen alun perin on arvioinut luodessaan parhaimman mahdollisen maailman (Gadamer 1986, 420).

Valpas lukija tulee tietenkin heti ajatelleeksi, että nykytieteessä meillä jo on tämänkaltainen käsitejärjestelmä – mm. matematiikassa, analyttisessä filosofiassa, logiikassa, genetiikassa ja tekniikassa –, joka rakentuu teknisten termien (*terminus technicus*) ja propositioiden varaan. Osuva nimitys käsitejärjestelmälle voisi olla keinotekoinen kieli, eli tekokieli. Se koostuu yksiselitteisesti määritellyistä yksiköistä, joita on luotu selittämään erilaisia luonnonilmiöitä.

Tekokieli on oiva apuväline monessa tieteessä. Sen avulla tutkijat ovat voineet saavuttaa merkittäviä tuloksia. Abstrakti ja akronyyminkaltainen tekokieli osoittaa kuitenkin selvästi, ettei luonnollisesti kulttuurissa kehittynyt kieli ole vain merkki tai väline, joka kaikinpuolisesti, kokonaan ja täydellisesti ilmaisee havaintojen tai ajatusten kohteitaan. Kun tekokieltä vertaa tavalliseen kieleen on ilmeistä, että sanoihin kätkeytyy merkityksiä, joita tekokielessä ei ole.

Sanan ominaispiirteistä

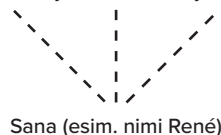
Sanassa on sen käyttöyhteyden lisäksi merkityksiä, joita kuulija tai lukija ei heti tule ajatelleeksi. Sana on luonteeltaan enigmaattinen, arvoituksellinen, kunnes sen selittämättömyys on selitetty. Se ei ole instrumentti, väline, joka on täysin erillään sen olemuksesta. Sanan kaikki merkitykset ovat läsnä itse sanassa, joskaan ei ilmiselvästi. Käyttömerkityksen lisäksi sanaan sisältyy peitettyjä merkityksiä, joiden ymmärtäminen edellyttää sanan analysoimista ja asettamista sen uskomusten tai käsitysten puitteisiin.

Suomen sana ”ymmärtää”, muinaisesta sanasta ”ümbärta”, kiertää, kulkea ympäri, tarkoitti Veijo Meren mukaan alun perin sitä, että jotakin ympäröidään keihäällä tai sitä kierretään esimerkiksi omistamisen merkiksi. Siitä käyttöyhteydestä on sittemmin syntynyt vertauskuvallinen merkitys saada kiinni, ottaa haltuun ajatuksissa asia, tajuta ja oivaltaa se, eli ympäröidä asia mielessään (Meri 1985, 453).

Osoittakoon seuraava esimerkki, ettei sana ole vain merkki tai nimi. René, joka on etunimeni, mielletään tavallisesti vain nimenä (kreik. *ónoma*). Oppineet tunnistavat ranskalaisessa nimessäni latinan sanan *renatus*, ”syntyä uudestaan” tai ”uudestisyntynyt”.

Nimenannon yhteydessä vanhemmat usein esiväät lapselleen sopivan nimen. Nimi ei ole mikä tahansa satunnainen nimi. Nimellä on aina jokin ”kätkeyty” merkitys tai uskomus, joko niin, että suvussa on samannimisiä esi-isiä tai niin, että jokin nimi puhuttelee aivan erityisesti vanhempia. Ranskassa, joka on katolinen maa, René saattaa viitata johonkin kuuluisaan henkilöön, kuten René Descartesiin, tai siihen, että lapsi on kristillisessä kasteessa uudestisyntynyt. Riittääköön nämä esimerkit, sanaan kätkeytyistä mahdollisista merkityksistä ja uskomuksista, osoittamaan, ettei sana ole pelkästään merkki tai nimi, vaan paljon enemmän. ”Nimi on enne”, sanotaan, ja usein näin käytännössä onkin.

Sanaan kätkeytyvät uskomukset ja käsitykset

¹ Gadamer 1986. Teos on käännetty englanniksi nimellä *Truth and Method*. Suositelen alkuperäiseen saksankieliseen tekstiin perehtymistä monien väärinkäsitysten välttämiseksi. Käännös on nimittäin hyvä esimerkki siitä, miten vaikeaa Gadamerin kieltä on kääntää toiselle kielelle.

Sanan lukuisten merkitysten ymmärtäminen (”ümbärta”) selvittää, ettenkö sanoisi valaisee, sanan ominaispiirteitä ja ulottuvuuksia. Ne lisäävät meidän tietoaamme kielten ja sanojen mahdollisuudesta selittää olemistamme maailmassa. Tekokieli päinvastoin loitontaa ihmistä luonnollisen kielen merkityksistä, näivettää mielikuvituksemme ajatusmaailmaa ja samalla inhimillisyyttämme.

Sisäisen ja ulkoisen sana erosta

Pohtiessaan Kristuksen inkarnaatiota – ”lihaksi tulemista” – Augustinus hyödynsi stoalaisten erottelevaa ulkoisen eli suullisen logoksen (*logos prophorikos*) ja sisäisen logoksen (*logos endiáthetos*) välillä. Sisäinen logos, viittaa suullista, puhuttua sanaa edeltävään sisäiseen refleksiiviseen ajatteluun. Suullisesti ilmaistun sanan oletettiin olevan vain sisäisen mentaalisen sanan toisasteinen ilmentymä.

Tehdessään vastaavanlaisen erottelun käsitteillä *actus signatus* ja *actus exercitus*, Augustinus totesi, ettei Johanneksen evankeliumissa (Joh.1:14) esitetty ilmaisu ”Sana [*logos*] tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme”, voi olla vain sisäisen mentaalisen sanan epäolennainen ja toisarvoinen ilmentymä. Päinvastoin! Sisäinen mentaalinen sana on ihmiselle asetettu rohkaisuksi ja tavoitteeksi täydellistää ymmärrystään. Teoksessaan *De Trinitate*, hän selvittää käsitystään toteamalla:

Ken ymmärtää sanaa, ei ainoastaan *ennen* sen ääntämistä, vaan jopa *ennen* kuin ääntämisen mielikuva on ajattelun pohdinnassa – sellainen sana ei esiinny missään kielessä... Ken tämän ymmärtää, kykenee peilin ja sen arvoituksen kautta näkemään sen Sanan kaltaisuutta, josta sanotaan: ”Alussa oli Sana [*logos*]. Sana oli Jumalan luona, ja Sana oli Jumala”. (Augustine 2002, 186)

Jokaisen ilmaistun sanan takana on sisäinen sana (*verbum interius*). Tämä käsitys vahvisti Gadamerin mukaan Augustinuksen ja Martin Heideggerin ajatusta ilmoituksena annetun mahdollisuuden täyttämisestä (saks. *Vollzug*). Sanaan liittyvän diskurssin tehtävä on viedä sen ymmärtäminen täydellisyteen, kattaen mahdollisemman paljon sisäisen sanan merkityskentästä.

Tämä oivallus osoittautui hyvin keskeiseksi filosofisessa hermeneutiikassa. Siitä nimittäin seuraa, että käsitteet, propositiot ja muut teko-kielilliset merkit eivät ole itseriittoisia, muista riippumattomia yksikköjä. Päinvastoin! Ne ovat

kielillisyyden (*Sprachlichkeit*) äärimmäisiä vastakohtia. Mitä ihminen kokee ja miten hän kielellisesti artikuloi olemistaan tässä maailmassa, on kaikissa kulttuureissa pääasiallisesti hermeneuttisen kokemuksen (suullista) ilmaisemista (Gadamer 1986, 422–224).

Teorian mukaan sisäinen sana on täysin riippumaton ulkoisesta sanasta. Sisäinen sana ei koskaan ilmoita todellista olemustaan ihmisen kielellä. ”Todellinen” sana, *verbum cordis*, on jumalallisen Sanan peili ja kuva. Se ei ole se sana, joka syntyy refleksiivisen ajatuksen tuloksena. Vaikka puhuttuun sanaan liittyy eläväksi tullut merkitys, se ei koskaan kata sisäisen sanan kokonaisuutta (Gron-din 2003, 134-135).

Sanat, ilmaistiinpa ne millä kielellä tahansa, ovat samanaikaisesti aina ajateltu myös mielessä. Sisäinen sana on ajaton mentaalinen prosessi. Se ei ole refleksiivinen prosessi, jossa mielessämme etsimme osuvaa sanaa kuvaamaan jotakin ilmiötä. Refleksiivisessä prosessissa olemme koko ajan tietoisia ajatuksemme kulusta ja kokeilemme mielessämme erilaisia vaihtoehtoisia sanoja, kunnes valitsemme mielestämme parhaan mahdollisen sanan.

Sisäisessä mentaalisessa prosessissa ei ole ajallista ulottuvuutta, eikä ajatuksen suksessiivista kulkua yhdestä ajatuksesta toiseen. Tuomas Akvinalainen on hyödyntänyt uusplatonista kielikuvaa suihkulähteestä selvittääkseen sisäisen mentaalisen sanan syntyprosessia, jota hän luonnehtii latinaksi *emanatio intellectualis*. Eli se Yksi, josta jotakin virtaa, ei menetä mitään, eikä tyhjenny, vaan se pysyy koko ajan samanlaisena, samalla kun se omii jotakin itselleen. Näin hän myös selittää Kristuksen lihaksi tulemista ja Hänessä olevaa jumalallisuutta (Gadamer 1986, 427).

Syntyä ajattelemalla

Minkään kielen sana (*logos*) ei ole täsmällisesti samanlainen sisäisen sanan kanssa. Sisäinen sana ei ole puhetapahtuman sana, se peruuttamaton sana, jonka kukin lausuu puhuessaan. Sillä on kylläkin tapahtumankaltainen ontologinen luonne, koska sen olemuksellinen yhteys säilyy ilmaistuun sanaan. Samalla kun sisäinen mentaalinen sana hahmottuu tiedostamatta mielessämme, aihe manifestoituu, ”tulee lihaksi” puhutussa sanassa. Niinpä

sisäinen sana on kunkin aiheen tai asian ajattelun lopputulos, eli ajatteleamalla syntynyt sana (*forma excogitata*) (Gadamer 1986, 426).

Sisäinen sana, jonka alkuperä on ajattelussamme, manifestoituu mielikuvituksemme ja diskursiivisen ymmärryksemme rajallisuuden puitteissa. Se ei ole identtinen puhutun sanan kanssa, mutta kylläkin heijastuksena ja mysteerinomaisesti kytkeytynä sisäiseen sanaan.

Sisäinen sana ei ole puhetapahtuma, eikä se ole sama kuin jollakin kielellä ilmastu sana, eikä se ole sana, joka pulppuaa muistista. Sisäinen sana, joka syntyy ajatteleamalla (*forma excogitata*) ja jonka tapahtumaa Tuomas Akvinolainen luonnehtii suihkulähteen kielikuvalla *emanatio intellectualis*, jää arvoitukseksi, kuten myös luovuuden ihme. Sisäinen sana muistuttaa valoa, joka mahdollistaa värin näkemisen (Gothóni 2011, 58–59). Se on täysin riippumaton sen ilmestymisen muodoista. Sisäistä sanaa voidaan luonnehtia peiliksi, jossa katsoja näkee havainnoimansa asian (saks. *Sache*). Tämä peili on siinä mielessä poikkeuksellinen, ettei siinä heijastu mitään muuta kuin havainnoitu asia (Gadamer 1986, 429).

Käsitteestä

Klassinen logiikka tekee eron univokaalisen ja analogisen termien välillä. Sana univokaalinen tulee latinan sanasta *univocus*. Se viittaa sanaan, jolla on vain yksi oikea merkitys ja jota voidaan tulkita vain yhdellä tavalla. Havainnollistava esimerkki on termi ”selkärankainen” (eläin). Käsitteenä ja terminä se on yksiselitteinen. Siihen kategoriaan kuuluvat mm. ihminen, hevonen ja krokotiili. Näille eläimille yhteistä on selkäranka, joka esiintyy kaikilla ja on niiden keskeinen biologinen ominaispiirre. Vastaavanlainen käsite uskontotieteessä on siirtymäriitti, joka esiintyy kaikissa kulttuureissa, ja jonka ominaispiirre on ihmisten siirtyminen elämänsä aikana yhdestä sosiaalisesta statuksesta toiseen. Univokaalinen käsite voidaan havainnollistaa seuraavasti:

Yhteisenä nimittäjänä selkäranka

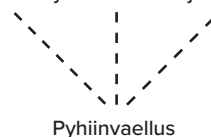
Ihminen hevonen krokotiili

Jacob Bronowski on luonnehtinut luonnontieteitä tieteeeksi, joka etsii ”samankaltaisuuksissa kätkeytyjä yksikköjä” (*unity in hidden likenesses*). Tavoitteena on löytää uusi yksikkö luonnon moninaisuuksissa, samankaltaisuuksia, joita ei aikaisemmin tiedetty olevan (Bronowski 1977, 12). Pelit ja uskonnot sekä monet muut inhimilliset toiminnot ovat luonteeltaan toisenlaisia. Ugo Bianchi on todennut, että

Termi uskonto ja (uskonnollinen) on tutkimuksen nykytilanteessa parasta käsitteä analogiseksi termiksi, joka kattaa käsite- ja todellisuuskokonaisuudet, joita toisaalta yhdistävät jotkin vaihtelevat tyyppiipiirteet ja toisaalta erottavat yhtä syvälle ulottuvat poikkeavuudet. Tällainen perheyhtäläisyys eroaa tarkoin määriteltävästä kaiken kattavasta universaalisuudesta. (Bianchi 1994, 921)

Analoginen käsite ei viittaa ”samankaltaisuuksissa kätkeytyihin yksiköihin”, yhteisiin nimittäjiin. Sen tarkoitus on tuoda esille sanoihin kätkeytyjä uskomuksia ja käsityksiä. Analyysin tarkoituksena on antaa käsitteenä käyttämämme sanan puhutella meitä kielellisyyden kaikki ne ulottuvuuksineen, jotta siihen liittyvät kaikki merkitykset paljastuisivat. Univokaalisen käsitteen vastakohtana analogista käsitettä, kuten nimeä René, voidaan havainnollistaa seuraavasti:

Sanan kätkeyty uskomukset ja käsitykset

Pyhiinvaellus

”Pyhiinvaellus” on uskontotieteessä samanaikaisesti sekä sana että ilmiön käsite. Sanana se viittaa pyhiinvaeltajan taivallukseen pyhäkköön tai pyhälle paikalle. Sana tulee latinan sanasta *peregrinus*. Se tarkoittaa henkilöä, joka kävelee vieraassa maassa halki (*per*) peltojen (*ager*). Sanana pyhiinvaellus on visuaalinen kuvaillen taivallusta pyhään paikkaan ja laajemmassa katolilaisessa merkityksessä maanpäällistä vaellusta.

Kuten tästä lyhyestä sanaan liittyvien merkitysten analysoimisesta selviää, sana pyhiinvaellus on katolilaiseen uskomusmaailmaan kuuluva matkaa kuvaileva ja Kristuksen kärsimysmatkaa imitoiva (*imitatio Christi*) käsite. Uskontotieteessä on monia vastaavanlaisia sanoja ja käsitteitä, joilla on

vahva kristillinen konnotaatio, ja ovat näin ollen etnosentristisiä.

Kun sanaa ”pyhiinvaellus” käytetään käsitteenä kuvaamaan matkaa pyhälle Athosvuorelle, se kylläkin kuvailee matkaa, mutta antaa täysin väärän käsityksen siitä minkälaisesta matkasta on kysymys. Matka Athokselle ei ole Kristuksen kärsimystä imitoiva matka. Kun virkailija antaa matkaajalle viisumin pyhälle Athosvuorelle, hän viisumia ojentaessa toivottaa: *Kaló proskínima!*

Ilmaisu tulee kreikankielisestä verbistä *proskínó*, joka tarkoittaa ”polvistun osoittamaan kunnioitusta”. Kuten huomaamme, konnotaatio on täysin toinen. Athoksen matkaajille merkityksellistä ei ole itse matkan teko ja kävelemien, vaan ikonien edessä kumartaminen, niiden suuteleminen, relikkien suuteleminen, ripillä käyminen, keskusteleminen henkilökohtaisista asioista hengellisten isien kanssa sekä ennen kaikkea osallistuminen pyhälle ehtoolliselle (Gothóni 2005, 16).

Kun ”pyhiinvaellus” sanan tilalle ylläolevassa kuvassa sijoitamme sanan *proskínima* ja siihen liittyvät uskomukset, on ilmiselvää, ettei käsite pyhiinvaellus kata autenttisesti Athokselle matkaajien matkaan liittyviä merkityksiä. Käsitteet pyhiinvaellus ja *proskínima* ovat analogisia, mutta eivät univokaalisia käsitteitä. Riittääköön tämä esimerkki osoittamaan, millä tavalla sana on enemmän kuin merkki, ja sen, ettei käsitteitä ja termejä humanistisissa tieteissä aina voi käyttää univokaalisina käsitteinä, kuten luonnontieteissä.

Totuudesta

Totuus on huomattavasti monipuolisempi käsite kuin mitä yleisesti ajatellaan. On syytä eritellä ainakin kolmenlaista totuutta: matemaattinen, eksistentiaalinen ja hermeneuttinen.

(1) Matematiikassa yksi plus yksi on aina kaksi sovitussa järjestelmässä. Propositoiden totuus perustuu siihen, että niin sanottujen matemaattisten faktojen ja propositoiden korrelaatio on tosi.

(2) Eksistentiaalinen totuus viittaa siihen totuuteen, joka kokijalle tai uskovaiselle on totta. Tämä totuus on totta siinä mielessä, että uskovainen todellakin elää elämänsä sen totuuden mukaan. Uskomus on elimellinen osa maailmankatsomusta, olipa sitten kysymys uskovaisesta, ateistista tai tieteilijästä. Kaikkien kolmen perus-

tana on aksiooma tai premissi, jonka taakse ei pääse ja jolle viime kädessä ei ole muuta perustetta kuin vakaumus.

(3) Näin ei ole hermeneutiikassa. Käytännön esimerkkeihin viitaten voi hyvin todeta, että yksi plus yksi on toisinaan enemmän, toisinaan vähemmän kuin kaksi. Jos kahden ihmisen yhteistyö sujuu hyvin, kuten John Lennonin ja Paul McCartneyn, lopputulos on paljon enemmän kuin kaksi. Ja päinvastoin. Jos kahden ihmisen yhteistyö takkuilee, lopputulos on vähemmän kuin kaksi, tai jopa nolla. Tämä on monessa organisaatiossa ja yhteisössä arkipäiväinen realiteetti, arkitotuus.

Aikamme käsitys totuudesta perustuu Descartesin näkemykseen, jonka mukaan totuus aina riippuu metodin ideasta, ylläesitetyn matemaattisen totuuden mukaisesti. Kreikankielinen totuutta vastaava sana on *a-letheia*, jossa a-kirjain viittaa puuttumiseen, tarkoittaen ”ei”. Mannermaisessa hermeneutiikassa *aletheia*-sanan esitetään usein metaforisesti; kuten teatterin näyttämö aina ennen esityksen alkamista on esiripun peittämä, niin ovat myös sanat ennen niiden ymmärtämistä. Kun esirippu avautuu, totuus näyttätyy ja ymmärrys lisääntyy.

Aletheia viittaa hermeneutiikassa käsitykseen, jonka mukaan kaikkia sanoja ympäröi salaperäisyyden verho. Sanojen ymmärtäminen edellyttää näin ollen salaperäisyyden verhon auki käärimistä, ikään kuin hunnun poistamista kasvoilta, jolloin kasvot tulevat kokonaisuudessaan näkyviin. Samoin sanaan liittyvien ulottuvuuksien, kuten nimeni Renén, auki kääriminen paljastaa sanan kokonaisvaltaisemmin.

Totuuskäsite hermeneutiikassa liittyy keskeisesti sanaan ja siihen, miten hyvin tutkija onnistuu artikuloimaan ja verbalisoimaan sanaan katketyn uskomuksen esirippua. Richard Rorty on oivallisesti todennut, ettei humanistisissa tieteissä ole tarkoituksenmukaista, kuten luonnontieteessä, käyttää sanaa ”syvä”, tarkoituksessa penetroida syvemmälle esimerkiksi solujen rakenteeseen ja funktioihin. Humanistisissa tieteissä tulisi pikemminkin käyttää sanaa ”laaja” metaforana; mitä enemmän kuvauksia ja selityksiä meillä on jostakin ilmiöstä, sitä monipuolisemmin me katamme sanan kokonaisuutta ja sitä enemmän ymmärryksemme lisääntyy kyseisen sanan merkityksistä (Rorty 2000, 24).

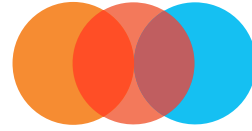
Yhteenvetoa

Sanat eivät ole merkkejä tai nimiä. Kukin sana kätkee sisäänsä käsityksiä, merkityksiä ja uskomuksia, joiden esille analysoiminen lisää meidän ymmärrystä kyseisestä sanasta ja luonnollisesta myös kielellisyydestämme. Käsite on univokaalinen tekninen termi, jonka merkitys on tarkoin määritelty ja siinä mielessä sanaa abstraktimpi ja merkityskenttään kapeampi, eräänlainen täsmällinen sana. Totuus taas ei ole pelkästään absoluuttinen käsite, vaan sanana arvoituksellinen, kunnes sen sisältö näyttäytyy oivalluksena.

Kirjallisuutta

- Augustine, St (2002). *On the Trinity. Books 8–15*. Edited by G.B. Matthews and translated by S. McKenna. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bianchi, Ugo (1994). "Concluding Remarks: The History of Religions Today." *The Notion of 'Religion' in Comparative Research*. Selected Proceedings of the xvth Congress of the International Association for the History of Religions, edited by Ugo Bianchi. Roma: «L'ERMA» di BRETSCHEIDER.
- Bronowski, Jacob (1977). *A Sense of the Future*. Cambridge, MA: MIT Press.
- De Trinitate* (1968). SANCTI AVRELI AVGUSTINI. De Trinitate, Libri XV. W.J. Mountain and Fr. Glorie. CORPVS CHRISTIANORVM Series Latina. TVRNHOLTI. TYPOGRAPHI BREPOLS EDITORES PONTIFICII.
- Gadamer, Hans-Georg (1986). *Hermeneutik I. Wahrheit und Methode. Gesammelte Werke, Band 1*. Tübingen: Mohr.
- Gothóni, René (2005). "Kalo proskynima". *Athos. Luostarielämää Pyhällä Vuorella*. Helsinki: Helsingin kaupungin taidemuseo ja Maahenki.
- Gothóni, René (2011). *Words Matter. Hermeneutics in the Study of Religions*. Religions and Discourse 52. Bern and Oxford: Peter Lang.
- Grondin, Jean (2003). *The philosophy of Gadamer*. Guildford and King's Lynn: ACUMEN.
- Meri, Veijo (1985). *Sanojen synty*. Gummerus.
- Rorty, Richard (2000). "Being that can be understood is language. Richard Rorty on H.-G. Gadamer". *London Review of Books* (16 March).

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston uskontotieteen emeritusprofessori.

Tieteen
tiedotus

Tieteen tiedotus ry:n rahoitushaku 2020

Tieteen tiedotus ry julistaa haettavaksi rahoitusta tieteellisen tutkimuksen tuloksista tiedottamiseen ja saattamiseen yleisön tietoisuuteen. Kirjahankkeet ja tieteellinen tutkimus eivät kuulu apurahoituksen piiriin. Hakijana voi olla yksityinen henkilö, työryhmä tai rekisteröity yhteisö. Rahoitus osoitetaan rekisteröidylle taustayhteisölle.

Jaettavana on 200 000 euroa, josta yhdistys rahoittaa 1–4 hanketta.

Vapaamuotoiset (max. 3 sivua A4) aiehakemukset tulee toimittaa sähköpostitse yhteinä pdf-tiedostona (tieteentiedotus@gmail.com) 21.8.2020 mennessä. Aiehakemuksessa on kuvattava hankkeen tausta, tavoitteet, karkea budjetti, toteutus ja vastuullinen toteuttaja yhteystietoineen.

Aiehakemusten perusteella jatkoon pääsevät hankkeet valitaan syyskuussa, ja näitä pyydetään toimittamaan varsinaisen hakemus myöhemmin. Rahoituspäätökset tehdään marraskuun aikana. Tiedustelut: tieteen tiedotus@gmail.com

Tieteen tiedotus ry:n tarkoituksena on tieteellisestä tutkimuksesta ja sen tuloksista tiedottaminen. Yhdistys julkaisee Tiedelehteä ja osallistuu Hyvä terveys -lehden julkaisemiseen.

Lisätietoja: www.tieteentiedotus.fi